

**Načrt nakupa knjižničnega gradiva v Pokrajinski in študijski
knjižnici Murska Sobota
za leto 2015**

2014

Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota je osrednja območna knjižnica za Mestno občino Murska Sobota, za občine: Beltinci, Cankova, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kuzma, Moravske Toplice, Puconci, Rogašovci, Šalovci in Tišina ter domoznanska knjižnica za Prekmurje, Prlekijo in Porabje.

Knjižnica ima splošnoizobraževalni in mladinski oddelek. V zadnjih nekaj letih se je uveljavila med uporabniki tudi potujoča knjižnica oz. bibliobus s svojimi izposojevališči v dvanajstih občinah in v Porabju na Madžarskem.

Financira nas Mestna občina Murska Sobota skupaj s prej naštetimi dvanajstimi občinami, sredstva za nakup gradiva pa dobivamo tudi od države. Poleg nakupa v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota prirast gradimo tudi z obveznim izvodom ter darovi in zamenami. Nakup načrtujemo tako, da vsa orodja izgradnje zbirke oblikujejo uravnotežen prirast.

Nakup knjižničnega gradiva

Za leto 2015 načrtuje knjižnica nakup gradiva po določenih Standardov za splošne knjižnice in Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe.

Standard določa, da mora knjižnica, ki dosega standard za zbirko po sestavi, aktualnosti in obsegu, dopolnjevati zbirko z letnim prirastom z najmanj 250 enot gradiva na 1000 prebivalcev in najmanj 25 enot neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev. Pravilnik določa tudi, da mora knjižnica dopolnjevati zbirko z najmanj 40 naslovov tekoče naročenih serijskih publikacij letno. Območna knjižnica dopolnjuje knjižnično zbirko dodatno s 14 enotami gradiva na 1000 prebivalcev območja. Knjižnica, ki deluje na narodnostno mešanem območju, dopolnjuje zbirko z 220 enotami gradiva v jezikih narodnih skupnosti na 1000 pripadnikov narodnosti.

Pravilnik določa tudi, da ima splošna knjižnica ustrezen izbor gradiva, kadar letni prirast gradiva sestavlja 60% naslovov strokovnega in 40% naslovov leposlovnega gradiva na tiskanih in drugih medijih. Pri izboru gradiva upošteva potrebe odraslega prebivalstva ter otrok in mladine. Slednjim nameni 30% naslovov gradiva v okviru letnega prirasta, če je gradivo dostopno na tržišču. Referenčno gradivo, ki je namenjeno prezenčni izposoji, obsega največ 10% celotne knjižnične zbirke.

Pri nakupu bomo skrbeli za zastopanost vsaj 15-ih odstotkov naslovov publikacij v javnem interesu (katerih izdajo v zadnjem letu finančno podpira Javna agencija za knjigo v okviru založniških programov in projektov s področja kulture) v vsaki organizacijski enoti knjižnice. Prav tako bomo poskrbeli za zastopanost publikacij vsaj 50-ih slovenskih založb.

Informacije o kupljenem gradivu bodo dostopne v katalogu vzajemnega bibliografskega sistema.

Upoštevanje zastopanosti knjižničnega gradiva na različnih medijih

Načrt nakupa knjižničnega gradiva predvideva 90 % tiskanih medijev (knjig, brošur, periodičnega gradiva) in 10 % neknjižnega gradiva.

Načrt nakupa neknjižnega gradiva zajema:

- glasbene posnetke, videograme, elektronske medije (zgoščenke, multimedija) in igrače za otroke (30 %),

- glasbene posnetke, igrane filme in izobraževalne DVD-je za odrasle (65 %),
- notno gradivo,
- elektronske podatkovne zbirke z možnostjo oddaljenega dostopa,
- domoznansko neknjižno gradivo: fotografije, razglednice, zemljevidi, drobni tiski (5 %). Domoznansko neknjižno gradivo pridobivamo še z drugimi orodji nabavne politike, predvsem z darovi, tako da je delež domoznanskega neknjižnega gradiva v celotni strukturi prirasti višja.

Upoštevanje zastopanosti različnih tematskih oziroma predmetnih področij

Pri **razmerju naslovov med strokovnim in leposlovnim gradivom** se bomo dosledno držali Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, tako da načrtujemo 60 % naslovov različnih strokovnih področij in 40 % naslovov leposlovja različnih žanrov.

Pri nakupu **strokovnega gradiva** bomo skrbeli tudi, da bodo čim bolj enakomerno in skladno s potrebami uporabnikov zastopana različna strokovna oziroma znanstvena področja, zagotavljali bomo gradivo z različno stopnjo poglobljenosti in predvsem različnim nivojem zahtevnosti. Poskušali bomo zadovoljiti potrebe uporabnikov z različnimi stopnjami splošne izobrazbe in predznanja.

Pri nakupu **leposlovnega gradiva** bomo skrbeli za pestrost literarnih zvrsti in žanrov, zagotoviti želimo dostop do literarne ustvarjalnosti različnih narodov, kultur in jezikov, pri tem pa posebno pozornost posvetiti slovenskim avtorjem.

Pazili bomo, da bomo uporabnikom ponudili literaturo različne stopnje zahtevnosti, ki pa mora vsa ustrezati vsaj osnovnim kriterijem literarne kvalitete. Pri leposlovju za otroke smo pozorni tudi na kvaliteto likovnih prvin.

Za otroke in mladino načrtujemo 30 odstotkov vseh naslovov v letnem nakupu. Na slovenskem knjižnem trgu običajno ne izide dovolj naslovov za otroke, da bi lahko zadostili temu kriteriju, zato zlasti v referenčne zbirke oddelkov za otroke vključujemo tudi dela, ki so izvorno namenjena odraslim, a so dovolj poljudno in zanimivo napisana, da so primerna tudi za otroke.

Pri izboru **filmov** za otroke in odrasle upoštevamo estetsko vrednost filma, žanr, uveljavljenost in aktualnost avtorja in/ali teme, interes in potrebe uporabnikov in okolja, kvaliteto medija (DVD, Bluray)

Pri izboru **glasbe** za otroke in odrasle upoštevamo estetsko vrednost, vrsto glasbe, uveljavljenost in aktualnost avtorja, interes in potrebe uporabnikov in okolja, kvaliteto medija (CD):

- slovenska in tuja glasbena produkcija,
- glasba pomurskih avtorjev za domoznansko zbirko,
- slovenska glasbena produkcija za otroke.

Nakup gradiva za potrebe slovenske in madžarske narodnostne manjšine

25. člen Zakona o knjižničarstvu določa, da splošne knjižnice na narodnostno mešanih območjih zagotavljajo tudi knjižnično dejavnost, namenjeno pripadnikom italijanske in madžarske narodne skupnosti ter romske skupnosti.

V skladu s 25. členom Zakona o knjižničarstvu knjižnica nabavlja knjižnično gradivo tudi za pripadnike madžarske narodne skupnosti. Knjižnica si z rednim in dodatnim nakupom gradiva v madžarskem jeziku prizadeva za ohranjanje jezika madžarske manjšine, podpira kulturno-umetniško izražanje v jeziku manjšine in kulturno povezovanje z matičnim narodom. Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe določa, da knjižnica, ki deluje na narodnostno mešanem območju, dopolnjuje zbirko z 220 enotami gradiva v jezikih narodnih skupnosti na 1000 pripadnikov narodnosti. Glede na podatek Statističnega urada RS iz leta 2002, da živi na območju, ki ga knjižnica pokriva s svojo dejavnostjo, 817 pripadnikov madžarske narodnosti, bi morali za potrebe uporabnikov knjižnice nabaviti 182 enot gradiva v madžarskem jeziku.

Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota bo tudi v letu 2015 kupila gradivo, namenjeno Slovincem v Porabju. Nekaj zamejskih Slovencev obiskuje knjižnico v Murski Soboti, večina jih pa dostopa do gradiva preko bibliobusa.

Na območju, ki ga knjižnica pokriva, živi tudi veliko predstavnikov romske skupnosti, v bližini je nekaj romskih naselij. Tudi v letu 2015 bo knjižnica zbirko gradiva v romskem jeziku ustrezno dopolnila z ustreznim izborom gradiva (knjige, AV gradivo in nekaj naslovov tekočega periodičnega tiska).

Izračun izvodov gradiva po ključu glede na število prebivalcev (izračun po normativih) (Podatki o prebivalstvu za stanje 1. 7. 2014 so pridobljeni s spletne strani Statističnega urada Republike Slovenije)

Število prebivalcev	Št. izvodov knjižno / neknjižno gradivo	Število izvodov skupaj
56.149	14.037 / 1.404	15.441

Tabela 1: Izračun izvodov gradiva glede na število prebivalcev

V letu 2015 načrtujemo nakup 15.441 enot gradiva po povprečni ceni 18€ na gradivo. Za potrebe pripadnikov madžarske narodnosti načrtujemo nakup 182 enot gradiva v madžarskem jeziku.

Znotraj tega bomo glede na Standarde za splošne knjižnice kupili 14.037 enot knjižnega gradiva (prirast 250 enot gradiva na 1000 prebivalcev) in 1.404 enot neknjižnega gradiva (25 enot neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev). Prav tako se bomo držali Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe pri razmerju naslovov med strokovnim in leposlovnim gradivom, tako da bomo kupili 60% strokovnega gradiva in 40% leposlovnega gradiva.

Nakup gradiva za otroke in mladino bo znašal 30 % celotnega nakupa.

Največji delež nakupa neknjižnega gradiva bo pripadal nakupu filmov (50 %) in glasbe (30 %), ostalih 20 % zavzemajo gradivo na elektronskih medijih (CD ROM, DVD ROM), zemljevidi, notno in slikovno gradivo.

Sredstva za nakup gradiva naj bi zagotavljale občine in Ministrstvo za kulturo v deležu 50 : 50.

Ker po dosedanjih izkušnjah niti Ministrstvo za kulturo niti občine ne zagotavljajo sredstev za nabavo gradiva po normativih v celoti, ga bomo nabavljali v obsegu, ki ga bodo omogočala sredstva.

Primanjkljaj bomo omilili, kot smo to počeli že do sedaj, z iskanjem najugodnejših ponudnikov in s pogajanjem za čim večje popuste, prijavljali pa se bomo tudi na vse ustrezne razpise.

Direktorica:
Jasna Horvat

M. Sobota, 25. november 2014